

УСТАВЕН СУД НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Уставниот суд на Република Северна Македонија, во состав Добрила Кацарска, претседател на Судот и судиите Насер Ајдари, м-р Татјана Васиќ-Бозациева, д-р Јадранка Дабовиќ-Анастасовска, Елизабета Дуковска, д-р Осман Кадриу, д-р Дарко Костадиновски, д-р Ана Павловска-Данева и м-р Фатмир Скендер, врз основа на членовите 110 и 112 од Уставот на Република Северна Македонија и член 70 од Деловникот на Уставниот суд на Република Северна Македонија („Службен весник на Република Македонија" бр.70/1992 и „Службен весник на Република Северна Македонија" бр.202/2019, 256/2020 и 65/2021), на седницата одржана на 21 февруари 2024 година, донесе

ОДЛУКА

1. СЕ УКИНУВА Правилникот за изменување и дополнување на Правилникот за начинот и методологијата за утврдување референтни цени на лекови („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.77/2023), донесен од Фондот за здравствено осигурување на Република Северна Македонија.

2. Оваа одлука ќе се објави во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Образложение

I

Уставниот суд на Република Северна Македонија, по повод иницијативата на Кренар Лога од с. Ливади, Струга, со Решението У.бр.153/2023 од 14 ноември 2023 година, поведе постапка за оценување на уставноста на Правилникот означен во точката 1 од диспозитивот на оваа одлука, бидејќи основано се постави прашањето за неговата согласност со член 8 став 1 алинеја 3 и член 52 став 2 од Уставот.

II

На седницата Судот утврди дека со оспорениот правилник на Фондот за здравствено осигурување на Република Северна Македонија се направени измени и дополнувања на основниот текст на Правилникот („Службен весник на Република Македонија“ бр.158/2009) и трите измени и дополнувања што следуваат на начин што одделни одредби се бришат, дел се дополнуваат и се врши појаснување на одделни изрази како на пример: референтна цена, дополнителни критериуми за определување на референтна цена, просечна споредбена цена и слично.

Во член 10 од Правилникот е определено дека истиот влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“, а ќе се објави по добивањето на согласност од министерот за здравство.

Правилникот е заведен со деловоден бр.02-4539/2 од 10 март 2023 година, а е објавен во наведеното гласило бр.77/2023 од 10.04.2023 година.

III

Согласно член 8 став 1 алинеја 3 од Уставот, владеењето на правото е една од темелните вредности на уставниот поредок на Република Северна Македонија.

Во Република Северна Македонија законите мораат да бидат во согласност со Уставот, а сите други прописи со Уставот и со закон, секој е должен да ги почитува Уставот и законите, согласно член 51 од Уставот.

Според член 52 став 1 од Уставот, законите и другите прописи се објавуваат пред да влезат во сила, а според став 2 од истиот член, законите и другите прописи се објавуваат во „Службен весник на Република Северна Македонија“ најдоцна во рок од седум дена од денот на нивното донесување.

Поаѓајќи од наведените уставни одредби произлегува дека објавувањето на законите и другите прописи е во функција на обезбедување на владеење на правото и остварување на слободите и правата на човекот и граѓанинот, како претпоставка за правната сигурност на граѓаните и другите правни субјекти.

Самото објавување на законите и другите прописи претставува чин на обнародување на тие акти и нивно ставање на увид на јавноста. Имено законот, а во конкретниот случај прописот со негово донесување, промулгирање (потпишување) и со објавување во службено гласило од јавен интерес, станува применлив акт.

Имајќи го предвид карактерот и значењето на објавувањето на законите и другите прописи, Уставот на Република Северна Македонија утврдил обврска, но и рок тие да се објавуваат во „Службен весник на Република Северна Македонија“ како службено гласило на Републиката.

Одредбата за објавувањето на законите и другите прописи во Уставот е предвидена во главата за основните слободи и права на човекот и граѓанинот и тоа во делот за гаранциите на основните слободи и права. Овој факт укажува дека Уставот, на објавувањето на законите и другите прописи не приоѓа како на техничко прашање, туку на прашање кое длабоко навлегува во уставните гаранции на основните слободи и права на човекот и граѓанинот.

Уставната гаранција за објавувањето на законите и другите прописи се афирмира токму преку одредување на временска рамка заради интензивирање на самата постапка на објавувањето.

Во конкретниот случај од приложената и прибавена документација неспорно е дека во оспорениот акт не е означен датум на носење, но истиот е заведен во Фондот под бр.02-4539/2 од 10 март 2023 година, согласноста од министерот за здравство е примена во Фондот на 28.03.2023 година, следи барање од Фондот од истиот датум за лекторирање на веќе преведени текстови на актот пред да биде објавен, лекторираниот текст е примен во Фондот на 31 март 2023 година и на овој датум со писмо 02-4539/2 е доставен до „Службен весник на Република Северна Македонија“. Актот е објавен на 10.4.2023 година.

Оттаму, сметано од донесувањето на актот, уставно определениот рок од седум дена, од член 52 став 2 од Уставот, за објавување на овој пропис истекол на 17.03.2023 година. Судот имаше предвид дека во член 10 од оспорениот правилник е предвидено влегување во сила со денот на објавување, а по добиена согласност од министерот за здравство, што е сторено на 28.03.2023 година, но сметано и од овој датум изминале повеќе од седум дена согласно уставната одредба бидејќи седмиот ден паѓа на 04.04.2023 година, а актот е објавен на 10.04.2023 година. Според тоа, околноста што во овој случај станува збор за таканаречени врзани или условени акти или правилник чие влегување во сила и произведување правни последици е условено со добивање на согласност од министерот за здравство не ја отстранува повредата на член 52 став 2 од Уставот.

Врз основа на направената анализа, Судот утврди дека оспорениот правилник не е во согласност со член 8 став 1 алинеја 3, член 51 и член 52 став 2 од Уставот.

IV

Врз основа на наведеното, Судот, со мнозинство гласови, одлучи како во диспозитивот на оваа одлука.

У. бр. 153/2023
21 февруари 2024 година
Скопје

Претседател
на Уставниот суд на Република
Северна Македонија,
Добрила Кацарска, с.р.